Eduard Vilde

NR. 4/47
APRILL
1991

NIMELISE MAJANDI INFOLEHT

APRILL *on täis ootamatusi: särav päike on sulatanud lume, paisutab pungi, meelitab mullast rohelust. Siis aga tuleb külm: vesi jäätub, linnud vakatavad ja tärganud rohelus maetakse valge koheva vaibaga, mis varsti jälle sulab.*

Rahvas on tähele pannud, et kui aprillis tärkab palju rohtu, siis närtsitab mai selle kindlasti. Veel kinnitab rahvatarkus, et kui aprillis kindad käest võtta, tuleb need mais taas kätte tõmmata.

Meie rahva põlisemaid tähtpäevi aprillis on urbepäev (tavaliselt aprilli teisel poolel). Tuppa toodi pajuurbi, moes oli pajuokstega löömine — urbimine. Kui urbiti lambaid, pidid nad saama hõbedased ja siidjad kasukad. Ka inimestele pidi pajuokstes olev eluvägi tulevaks suveks elujõudu andma.

Aga maa eritab aprillis eluhõngu ja ootab seemet. Ja kas pole seegi, et ilm vahel vempe viskab, vaid tungivaks ja kindlaks märguandeks looduse peatse pärisvirgumise kohta?

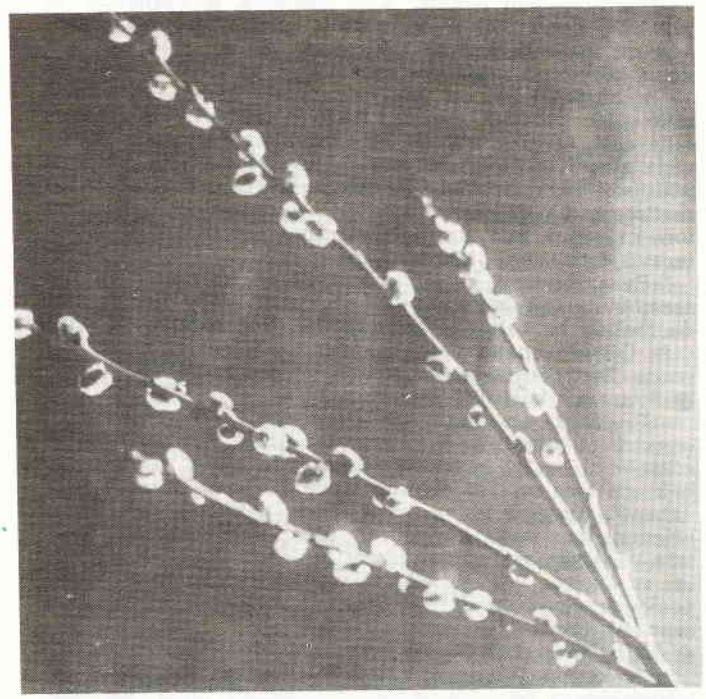

PEAMINISTER VILDES

Virumaal ringsõidu teinud Edgar Savisaar ning temaga kaasas olnud Lembit Kaljuvee, Toomas Kork, Jüri Allikalt jt. käisid ka Kakumäe suurfarmis (üldse tundis peaminister huvi suurfarmide vastu). Farmirahva ja majandi juhtidega vesteldes huvitusid külalised, kuidas tuleb talveperioodil piima, kuidas on lood söötadega, kas kaadrit ikka juurde tuleb. Aasta esimeste kuude mõningane tagasiminek piima osas oli külalistele arusaadav. Nad mõistsid, et see pole tendents, vaid ajutine, sööda kvaliteedist sõltuv nähtus. On ju teada, et eelmise aasta suvi ei soosinud söödavarujaid. Kuivsilo ja heina osatähtsus loomade igapäevases ratsioonis on väiksem, uurenes aga märgsöötade kogus. Aili Kärtner kinnitas peaministrile, et Vildes pole loomad kunagi toiduta olnud, küsimus on vaid sööda mitmekesisuses ja kvaliteedis. Veel tundis peaminister huvi, kas farmi lüpsiplatsil midagi ka muutunud on selle aja jooksul, kui tema peaministri ametit pidanud. Kanalis toimetanud Aili Kärner vastas, et valitsuse käed küll laudarahva muredeni pole ulatunud: puudust tuntakse lüpsiplatsil ka kõige lihtsamatest asjadest.

Veel vahetati mõtteid viimasel ajal lemmikteemaks saanud privatiseerimise üle. Kõlama jäi mõte, et seni, kuni eksisteerivad suurfarmid, eksisteerib ka põllumajanduslik suurtootmine. Järsk hüpe suurtootmisest talumajapidamisele tekitab vaakumi, mis aga võib saada saatuslikuks meie majandusele.

Peaministrile räägiti raskustest välismaise farmiseadmete ja söödavarumistehnika tagavaraosade hankimisel, sest põllumehel puudub valuuta. Nõukogude rublade eest välismaalt seadmeid enam ei saa.

Kõne all oli ka maarahva hulgas pahameelt tekitanud tulumaks peedikasvatajatele. Öeldi, et niisugune samm valitsuse poolt võib lõpetada rahva laialdase osavõtu sööda varumisest, võib lämmatada kolhoosnike initsiatiivi. Majandi juhatuse esimees tõstis veel kord üles küsimuse: et Rakvere Piimakombinaat tuleb riigilt üle anda ühistule «Vireko».

Peaminister soovis majandi loomakasvatajatele ja kogu kollektiivile edukat majandusaastat.

Enn KASE

VEEL VEIDI ARVUSID

1990. aasta lõpuks oli majandis liikmeid 1055 (nende hulgas naisi 485). Täisealisi töövõimelisi oli 744.

Aasta jooksul sündis 40 uut vildelast (20 tüdrukut ja 20 poissi).

Aasta keskmine töötajate arv oli 891, nende hulgas põllumajandusliku tootmisega seotud töötajaid 454. Juhtivtöötajaid oli 15, spetsialiste 90. Tööstusliku tootmisega oli haaratud 222 inimest.

Põllumajanduslik kogutoodang ühe aastakeskmise põllumajandustöötaja kohta oli 20 879 rubla. Realiseeritud toodang ühe aastakeskmise töötaja kohta 27 208 rubla.

Töötasu (koos preemiatega) oli 1990. a. 434 rubla kuus. Märgitud summa on tunduvalt suurem kui eelmisel aastal, sest aasta lõpul maksti välja kahe aasta preemia ja kasum.

Jälle põllule!

Eesti Maaliidu korraldatud kokkutulekul Paides oli palju juttu meie põllumajanduse hetkeseisust, Eesti küla tulevikust ning vastuoludest Maaliidu ja Eesti Maakeskerakonna vahel. Kõlas tigedaid etteheiteid Ivar Raigi erakonna poliitikale, öeldi isegi seda, et suurte segaduste ja teadmatuse tõttu võivad käesoleva aasta kevadel jääda mitmed Eestimaa põllud seemendamata.

● **Kuidas on lood Vildes?**

Peaagronoom Nikolai Kors kinnitas, et majandis ei jää küll ükski põllutükk tulutult seisma. Seemne saavad nii majandi kui ka talumeeste põllud. Küll aga on kogu külvipind majandis mõnevõrra väiksem, sest ca 10 % külvipinnast on juba talumeeste käes. Aga viimaseid tuleb pidevalt juurde. Nagu öeldud, hoolitseme selle eest, et kõik külviks ette valmistatud maa läheks vilja alla. Kui olemasolevate talude vili on seni läinud põhiliselt oma tarbeks, siis taluperemees Kaarel Aasa realiseeris üle 250 tonni teravilja (aidakaalus). See on tore saavutus, mis kinnitab, et talud võivad kaasa aidata teraviljaprobleemi lahendamisele.

Peaagronoomi kinnitust mööda on külviks vajalik seemnevili (nii koguseliselt kui kvaliteedilt) olemas. Seda jätkub ka talupidajatele, kellel oma seemnevili puudub. Olemas on ka vajalik kogus heinaseemet ning firmalt «Eesti Sordiseeme» saame herneseemne.

● **Mis saab kartulist ja peedist?**

Probleem on peedi kasvatamisega. Loomakasvatajad leiavad, et söötühiku hind on liiga kõrge. Otsustasime, et käesoleval aastal kasvatame lepingute alusel peeti ca 20 hektaril (see on 1/3 eelmise aasta pinnast). Kartuli osas väheneb üldpind 20 ha võrra. Seda põhjusel, et sügisel ei suuda me saaki korralikult üles võtta. Eelmiste aastate praktika on näidanud, et tudengite töö kartulipõllul ei õigusta ennast. Kartulikasvatajaid lepingu alusel peaks praeguste andmete kohaselt rohkem olema kui eelmisel aastal.

● **Millised on Pajusti osakonna plaanid?**

Osakonna juhataja Kalev Kaunismaa kinnitas, et kevadtöödeks on kõik valmis. Osakonnas tuleb seemendada 868 ha. See on ca 30 % vähem kui eelmisel aastal, sest talude kätte on läinud veidi üle 300 ha maad.

Suviteravilja külvatakse Pajustis 680 hektarile, kartulit paneb osakond maha 35 ha, millele lisandub veel ca 30 ha, mis on antud kasvatamiseks lepingute alusel. Kogu söödapeet (14 ha) on lepinguliste kasvatada.

Kõik kevadised põllutööd on 31 traktoristi-mehhanisaatori teha.

● **Ja Kadila osakonnas?**

Osakonna agronoomi Mati Reksi külviplaan näitab, et suvitearvilja tuleb osakonnas külvata 800 hektarile. Sellele lisandub veel 50 ha üheaastasi heintaimi söödaks. Külvipind on siingi veidi väiksem kui 1990. a., sest ca 45 ha maad on läinud talunike kätte. Kartuli alla läheb Kadilas 52 ha (osakond ja lepingulised kokku) ning peeti kasvatatakse 6—7 ha (lepingute alusel).

Kogu selle töö teevad Kadilas 20—25 mehhanisaatorit. Tehnika on korras, kuigi remonditöid on endiselt raske teha kitsastes garaažides.

● **Milline on taliviljade seisukord?**

Nii Kalev Kaunismaa kui ka Mati Reks kinnitasid, et hetkeseis taliviljapõldudel on päris normaalne (need read on kirja pandud aprilli algul). Kui talvekahjustused ei suurene, siis peaks 360 hektarilt (Pajustis 155, Kadilas 205) saama korraliku saagi.

Arvi Toome: «Külv on meil alati käskude ja loosungiteta korralikult ära tehtud. Kindlasti läheb ka tänavune külvikevad edukalt. Jõudu teile, mehhanisaatorid!»

Endel MOLOTOK

«Oma toodetud sööda osakaal pole suurenenud 1975. aastast alates. Jõusööta saab juurde osta üksnes erandkorras ja tarbekauba eest. **1991. aastal tuleb loota ainult oma söödale.** Selleks peab teravilja külvama 5—10 % enam. Enne külviaja algust tõstab valitsus veel kord teravilja kokkuostuhinda. Põllumajandussaaduste hinna vabaksandmine suurendaks toiduainete hinda 2—3 kordda ja inimeste rahakott ei peaks sellele vastu. 80 % põllumajandussaadusi tuleb tänavu majandeil müüa riiklike kokkuostuhindadega, 20 % võib müüa otsesidemete kaudu. Süsteem on küll analoogiline tööstusettevõtetega, kuid otsesidemete korraldamine edeneb visalt. **Majandid, kes riigitellimusega arvestada ei taha, peavad teadma, et neile mõeldud ressursid jaotatakse konkursi korras.»**

Edgar SAVISAAR
«Rahva Hääl», 20. 03. 91.

JUHATUSES

Jätkuks mitmetele mõtetevahetustele vastava ala spetsialistidega Tallinnast arutas juhatus taas privatiseerimisega seotud küsimusi. Räägiti ja vaieldi, et leida lahendus, milliseks peaks kujunema majandi struktuur.

Leiti, et tuleks välja arendada keskne aktsiapank, mis reguleeriks tootmistegevust kahekümnes eraldi olevas aktsiaseltsis.

Ka otsustas juhatus järjekordse partii sõiduautode müügi. Viimase aasta sees on majandil olnud võimalik müüa oma töötajatele üle 30 sõiduauto. Kokkulepped tehasega on saavutatud rahalisi vahendeid kasutades.

VASTUKAJA

Eelmise infolehe sõnumist «PROOVIME ALGUST TEHA» võib jääda lugejale selline ettekujutus, et Vildenimeline ühismajand elabki vaid Aravuse arvel. Majandi üldkäibest moodustas kalakasvatus 2 %. Veel võiks vaid lisada, et kolhoosi juhatus aitab igati kaasa privatiseerimismudeli väljatöötamisele ja ellurakendamisele. Senini on all-lülid eriti tagasihoidlikud, passiivsed. Üldise majandusliku lagunemise ja allakäigu lähtepaku olles ei tohi me unustada, et vajame veini, karusnah forellimarja ja mööbli kõrval ka leiba, piima ja liha. Edukat majandamist.

Arvi TOOME

TALV on olnud masinate ja haakeriistade remontimise aeg. Kui palju selles osas ära tehti, teavad täpselt tegijad ise, ning see, kuidas remont tehti, selgub alles põllul. Nii et lõpliku hinnangu remondimeeste tööle saab anda alles siis, kui kevadtööd valmis. Aga üks on kindel: remondimehed tegid oma tööd hoole ja vastutustundega.

Tehnika ja selle korrashoiuga vahetult seotud mehed Märt Jõgi, Olev Seppik ja Ülo Savimägi kinnitasid, et vaatamata varuosade kestvale defitsiidile suudeti kõiki oma võimalusi kasutades vajalikud masinad-mehhanismid töökorda seada.

Foto l: majandi masinakeskus.

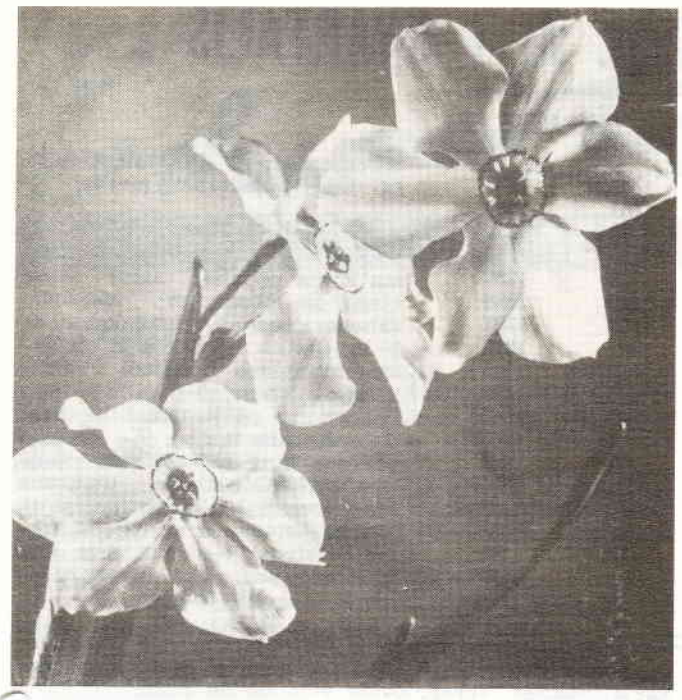

EMAKENE armas, meie, väikesed,
tahame olla sinu päikesed.
Kui me suureks kasvame
ja hall sinu pea,
siis sind hoida lubame
ja siis sul on hea!
Emakene armas, meie, väikesed,
tahame olla sinu päikesed.

Väikese Tiiu luuletus oma emale.

TOIMETUS SOOVIB KÕIGILE EMADELE MEELDIVAT EMADEPÄEVA, TERVIST, KANNATLIKKUST JA PIKKA MEELT, TAHET OLLA EMA!

Valeria Räniku luulet

Liisk on langenud. On visat kinnas.
Äratõrjut ja äraneet,
võõras tohutult suures linnas
küsin kella ja küsin teed.
Kell on vale. Ja keel on vale.
Vale sajand ja vale koht.
Kõiki häirib mu inimpale,
näo määrdunud kasetoht.
Kõiki häirib mu keele kõla,
solvab paganlik mõtteviis.
Hakkan kaseks! . . .
«Ja eluvõla
kirvemehele maksad siis.»
. . . Käed on okstena näoligi,
joontest puukoore kurrud said.
Aga asfalt, kui põrgupigi,
juurtest kinni mul kleepub, maiz.
Ära! Linnaga ma ei harju.
Tahan kasvada Kõol või Mäol . . .
Okste laialijooksnud varjud
saavad kortsudeks mulla näol.

Nii õrnad on iilide huuled!
On makstud taastuleku hind
ning kodumaa sinised tuuled
on voolimas uuesti mind.
Kuis tahaksin koju — sinna,
kus paistab maalinna kontuur,
mastimändide, lindude linna.
Mu metsadejanu on suur.
Ja . . . suur on mu metsade janu,
see sajandeid kestnud nälg . . .
Näe — kuivanud kaevu manu
on hiilimas hiiesälg.

Õige oleks küsida:
«Millerahvameelne?»
Aga nemad küsivad:
«Mislane? Miskeelne?»

On ju alles rahvuslik
meele omapära?
Kuigi keele kõlast jah
rahvas kohkub ära.

Siiski oma rahva heaks
mida küll ei teegi.
Lõikan keele ise suust
Meel on. Asi seegi.

Onnitleme

80	ANETE SAEGA	—	19. mai
65	KÕOSAAR	—	2. mai
	SAMUEL OKSANEN	—	4. mai
60	LEMBIT KABANOV	—	12. mai
	LAINE BILTSE	—	13. mai
55	ENNO KALDA	—	5. mai
50	ALIDE KALDA	—	14. mai
	TATJANA KEREME	—	26. mai
	VELLO HEIN	—	31. mai

ÕNNE JA TUGEVAT TERVIST!

VEEL MEIE KOOLIST

Infolehe veebruarikuu numbris rääkisime Vinni-Pajusti kooli minevikust ning rõhutasime, et olemasolevatel andmetel algab tänase kooli ajalugu aastast 1842, kui avati kool Vinni külas. Edasised otsingud andsid meile aga uusi teateid ning praegu võime kinnitada Tartu Riikliku Arhiivi materjalidele tuginedes, et Vinni-Pajusti Keskkool saab käseoleval aastal 205-aastaseks. Arhiivi fondides on dokumendid, mis tõestavad, et 1786. a. on Vinnis hakatud lastele kooliharidust andma. Tegemist oli ilmselt nn. mõisakooliga, nagu neid 18. sajandil Eestimaa paljudes paikades avati. Sellest aga anname täpsemalt teada siis, kui Tartust vajalikud valguskoopiad kätte saame.

Täname kõiki, eriti Pajustis elavate Kuuse ja Panga peret ning kunagise juhataja Arnold Moosaare lapsi, kellelt saime huvitavaid fotosid ning meile vajalikke andmeid kooli tegevuse kohta 30. aastatel.

Jõusse jääb meie endine palve Teile, Vinni-Pajusti kooli kunagistele õpilastele: meid huvitavad fotod ja muud materjalid koolist. Teadke, et Teie mälestused aitavad kaasa kooli ajaloo valgustamisel. Veel üks palve: kooli kunagine kroonikaraamat (kuni 1944. a. sügiseni), mis olevat olnud väga põhjalik ning sisaldanud huvitavat materjali, alates kooli algusest, on jäljetult kadunud. Laine Moosaar teab kinnitada, et tema isa jätkas kroonikaraamatu täitmist ning et raamat oli alles veel Saksa okupatsiooni ajal. Kas keegi teab, kuhu võis jääda kooli kroonikaraamat?

Helistage telefonil 433-12 ning lepime kokku kohtumiseks!

Endel MOLOTOK

ARNOLD MOOSAAR (istub paremal) POISTEGA AIATÜÜL

LÜPSJATE TÖÖTULEMUSED 1991. A. I KVARTALIS

	Kogutoodang ts		Rasva	Lehmi	Piima lehma kohta kg	
	nat.	baas.	%		nat.	baas.
SILVI FLOREN	468,2	525,9	3,93	31	1496	1680
HILJA JONUTIS	394,7	443,1	3,93	34	1161	1304
MAILA KOOR	467,6	513,1	3,84	44	1056	1159
MEELIS KOOR	512,4	562,4	3,84	44	1178	1292
AILI KÄRTNER	1648,9	1840,1	3,91	143	1153	1288
ESTER MAASI	483,0	542,3	3,93	33	1446	1624
MILVI MÄGISOO	465,7	510,9	3,84	38	1213	1331
AINO OIDSALU	1752,6	2016,9	4,03	162	1081	1245
KAJE REIMUND	263,3	291,3	3,87	26	1017	1125
AIRE ROMANOVA	1426,0	1585,5	3,89	122	1168	1298
ELVIRA RUSIKA	265,5	293,6	3,87	28	948	1048
LOVIISA SAAR	395,5	444,0	3,93	32	1232	1383
ÜLLE TUBLI	355,0	392,0	3,87	43	833	921
OLAVI VANDREHT	1747,5	1933,7	3,87	157	1113	1231
PAJUSTI	1741,4	1955,2	3,93	131	1331	1495
VEADLA	528,8	584,8	3,87	54	981	1085
KADILA	1801,6	1978,7	3,84	169	1067	1171
KAKUMÄE	6574,9	7376,2	3,93	584	1126	1264
MAJAND KOKKU	10646,7	11895,0	3,91	938	1135	1268

Peazootehnik ÜLO NURMSALU ütles piimatabeli juurde:

«Kui võrrelda toodangut lehma kohta eelmise aasta sama ajaga, siis näeme, et majandis vähenes toodang lehma kohta ca 50 kg (nat. k.). Samal ajal on paranenud piima kvaliteet. Praktiliselt on see 100 %. Toodangu langust on põhjustanud kindlasti kvaliteetse heina ja kuivsilo vähesus ning märgsöötade suurem osakaal (sellest tingituna langes veidi ka rasvaprotsent), aga ka asjaolu, et sadakond lehma ootab prakeerimist, sest aasta lõpuks peab kari olema lõplikult leukoosivaba.»

Loomaarstide töömailt

Meie loomaarstide päevad on täis pingelist tööd, et loomad ikka terved oleksid. Meie igapäevastele töödele on viimasel ajal lisandunud aktiivne võitlus leukoosi likvideerimiseks ning koerte ja kasside vaktsineerimine marutaudi vastu, mis ka meie majandi piiridesse jõudnud.

Võitluses leukoosi ärahoidmiseks on tähtis koht pidevatel uuringutel. Nii tulel lüpsikari ja selle täienduseks mõeldud noorkari üks kord kvartalis põhjalikult läbi uurida. See tähendab, et tuleb võtta aastas ca 6500 vereproovi. Ainult neis lautades, kus kogu kari on olnud kahe järjestikuse uuringu suhtes negatiivne, teeme ühe proovi aastas. Käesoleva aasta algul (jaanuaris) uuritud loomadest reageeris positiivselt vaid kaks lehma (mõlemad Kakumäe farmis) ja kaksteist mullikat noorkarjalautadest. Vereproovide võtmine on raske töö. Loomaarstidel on siin abiks olnud heakorrabrigaadi mehe

Nagu öeldud, on ilmnenud esimesed marutaudijuhud. On tore, et enamik koera- ja kassiomanikke käis oma loomadega tohtrite juures. Kes seda veel teinud ei ole, peab nüüd minema Piirale väikeloomade kliinikusse. Teadke, et kui jätate oma koduloomad vaktsineerimata, seate ohtu enese, oma pereliikmed ja kodus peetavad teised loomad. Veel tuleb meeles pidada, et igast kontaktist võõraste kasside või koertega tuleb teatada majandi loomaarstidele. Kui aga loom on hammustanud või kriimustanud inimest, tuleb kättesaadud looma pea uurimisele viia. Metsast leitud surnud metslooma pead ei ole vaja veterinaarlaboratooriumi viia.

Nii nagu meie kõikidel elualadel, on ka loomaarstidel puudus paljudest vajalikest materjalidest, eriti aga ravimitest. Oleme neid püüdnud hankida kõiki kanaleid kasutades, isegi Soome Vabariigist selle raha eest, mille saime ühest sinna müüdud hobusest.

Loom nõuab hoolt, korralikku sööta, puhast ja kuiva allapanu. Kui need puuduvad, ei suuda ka loomaarstide poole suurem pere ega suured ravimitekoormad karja tervise juures hoida. Igatahes on odavam haigusi ennetada kui neid ravida.

Margus ANTON,
peavetarst

HOIDKE OMA USTAVAT SÕPRA!

TEADMISEKS

Vastu tulles rahva soovidele avaldame andmed selle kohta, kui palju on soovitud ning palju on meile eraldatud vajalikke tööstuskaupu.

	Tellitud	Eraldatud 1990	Eraldatud 1991
ELUTOA PEHMEMÖÖBEL	94	11	1
MAGAMISTOAMÖÖBEL	21	4	—
KÖÖGIMÖÖBEL	15	3	1
LASTETOAMÖÖBEL	5	—	—
RIIDEKAPP	2	2	—
VÄRVITELEVIISORID	81	9	—
MUST-VALGE TELEVIISORID	1	—	—
KÜLMIKUD-KÜLMKAPID	172	17	—
PESUMASINAD	119	27	—
ÖMBLUSMASINAD	33	11	—
TOLMUIMEJAD	25	7	—
TRIIKRAUAD	3	—	—
MIKROLAINEAHJUD	1	—	—
VAIBAD	29	—	—

Ametiühingukomitee

Fotod: H. LEPPIKSON, H. KÜSS

Toimetaja Endel MOLOTOK.

Eduard Vilde nim. majandi infoleht. 202130 Lääne-Virumaa. Pajusti. Telefon 43-312. Maht 0,5 trükipoognat. Trükiarv 1702. Tasuta. Trüki koda «Kaevur», Kohtla-Järve, V. Kingissepa t. 19. Tell. nr. 1305